

Elgen i Oppland:

Beitetilbud og beitetrykk

Erling J. Solberg og Christer M. Rolandsen

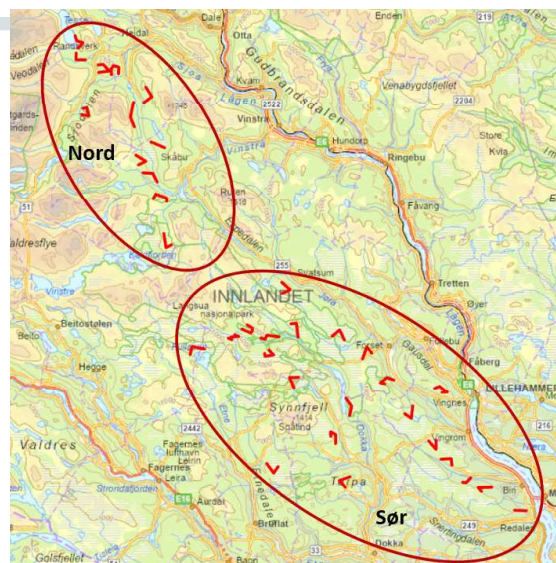

1

Elgen i Oppland: Beitetilbud og beitetrykk

- Studieområdet
 - 11 (12) kommuner
 - Nord-sør-utstrekning
 - Varierende høyde over havet
- Vegetasjon
- Beitetilbud
 - Beitetrær, kvistvolum, feltsjiktplanter
- Beitetrykk
 - Andel årsskudd beitet
- Datakilder:
 - Landsskogtakseringen
 - Regional beitetakst
- Noe ulike metodikk

www.nina.no

2

Elgen i Oppland: Beitetilbud og

Regional beitetakst

- Mindre prøveflater (12,5 m²) langs mange tilfeldig fordelte takstlinjer
 - Stratifisering
 - Representativt ?
- Høyere tetthet av prøveflater og dermed bedre estimat på små arealer
- Både antallet beitetrær og mengde kvistbiomasse innen beiterækkevidde

• Estimert bæreevne

www.nina.no

Taksering av elgbeite, Oppland
– Murudalen og Gausdal Vestfjell 2021-2022

NIBIO RAPPORT | VOL. 8 | NR. 145 | 2022

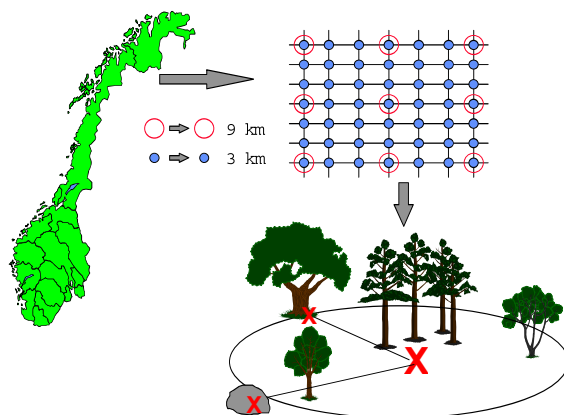
Hilde Karine Wam, Unni Støbet Lande og Marius Bless
Division for skog og utmark (NIBIO)

3

Elgen i Oppland: Beitetilbud og beitetrykk

Landsskogtakseringen

- Permanente flater (250 m²) systematisk fordelt over skogarealene
 - Siden 1986
- Varierende tetthet (3x3, 3x9, 9x9 km)
- Besøkes med 5 års mellomrom
- Representativt for store areal (fylker)
- Antall beitetrær, men ikke kvistbiomasse
- Grov oversikt, eks. på nasjonal skala

www.nina.no

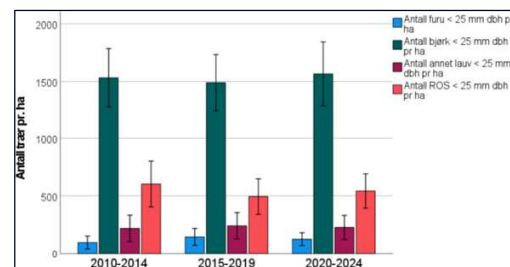
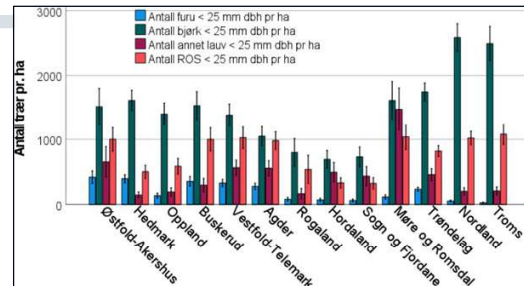

4

Elgen i Oppland: Overordna beitetilbud og beitetrykk

Tetthet av beitetrær i Oppland

- Omkring snittet i Norge
- Domineres av bjørk, lite ROS og furu

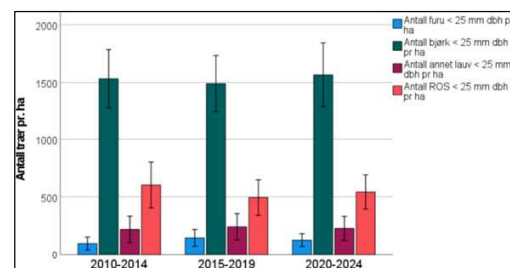
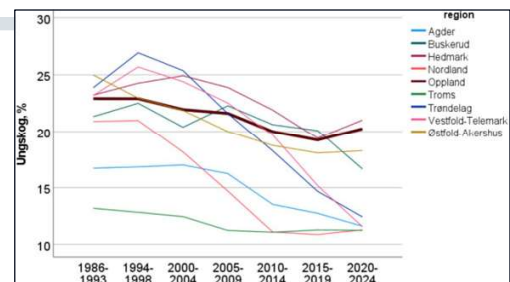

5

Elgen i Oppland: Overordna beitetilbud og beitetrykk

Tetthet av beitetrær i Oppland

- Omkring snittet i Norge
- Domineres av bjørk, lite ROS og furu
- Stabile forhold de siste 15 årene
- I samsvar med andelen ungskog

6

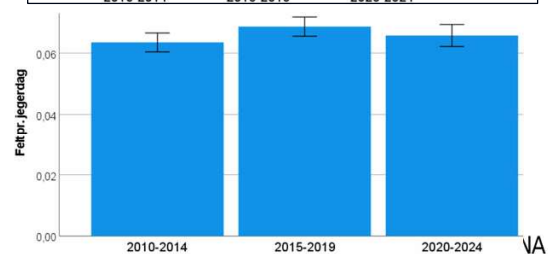
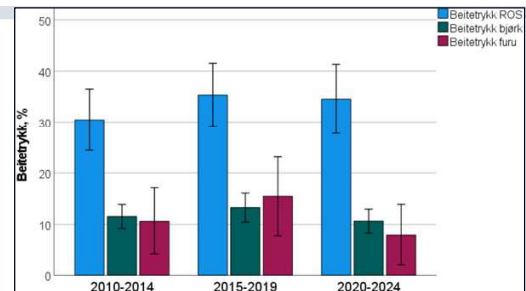
Elgen i Oppland: Overordna beitetilbud og beitetrykk

Beitetrykket i Oppland

- Jevnt over høyt sammenlignet med andre regioner
 - Siste års beitetrykk
- Ingen betydelig endring siste 15 år
- Samsvarer med tettheten av elg

www

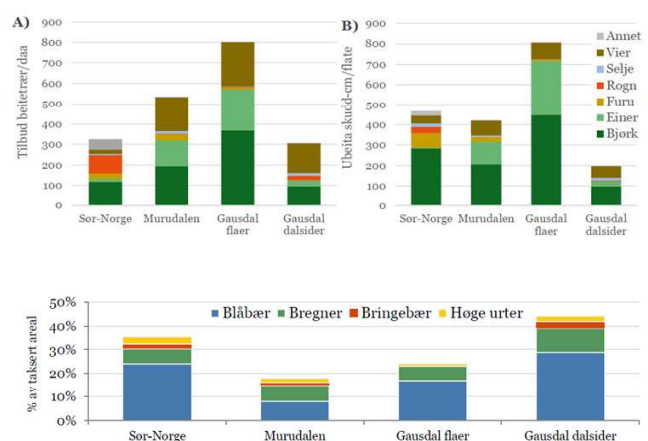

7

Elgen i Oppland: Beitetilbud og beitetrykk i studieområdet

Beitetilbudet av kvist, lyng og urter

- Relativt høy tetthet av beitetrær
 - Særlig bjørk, vier og einer
- Men lavere tilbud av kvist
 - Kortvokste trær (klima)
 - Tildekkes av snø
- Lavere tilbud av feltsjiktbeite, men relativt rikt tilbud i dalsidene i sør
 - Bringebær, mjøddurt, geitrams
 - Påvirkes av husdyrbeiting

www.nina.no

8

Elgen i Oppland: Beitetrykk i nord og sør

Beitetrykk på kvist

- Høyt beitetrykk i forhold til snittet i Sør-Norge
- Men varierende mellom områder og beitetrearter (bjørk, vier, furu, einer)
- Høyest vinterbeiting i Murudalen, og høyest sommerbeiting lenger sør
- Vinterbeiting på vier og einer kan være begrenset av snødybden
- Bjørka synes å tåle det høye beitetrykket godt → fortsatt høy skuddproduksjon

www.nina.no

9

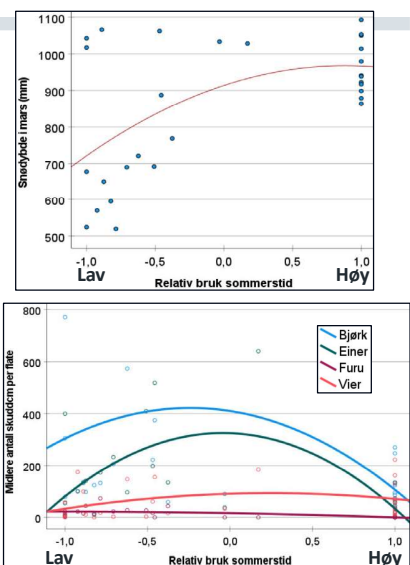
Elgen i Oppland: Beiteforhold i sommer- og vinterområdene

Hvorfor trekker elgen fra sør til nord vinterstid?

- Lavere snødybde i vinterområdene til tross for høyere beliggenhet
- Og bedre kvistbeite i vinterområdene

www.nina.no

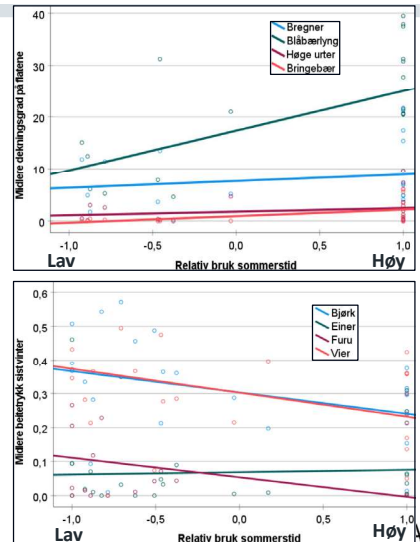
10

Elgen i Oppland: Beiteforhold i sommer- og vinterområdene

Hvorfor trekker elgen fra sør til nord vinterstid?

- Lavere snødybde i vinterområdene til tross for høyere beliggenhet
- Og bedre kvistbeite i vinterområdene
- Bedre feltsjiktbeite i sommerområdene
- Og lavere beitetrykk på kvist
 - Antyder lavere tetthet vinterstid
 - Og dermed lavere konkurranse om sommermaten i fravær av sesongtrekket
- Kan forklare det betydelige sesongtrekket mellom sør og nord i studieområdet

www.nina.no

11

Elgen i Oppland: Bestandtetthet og bæreevne

Tetthet etter jakt på kommunenivå

- Fra felt og sett elg-data
- Varierende fra 0,8 til 1,4 (snitt≈1,0)
- Antar ingen sesongtrekk

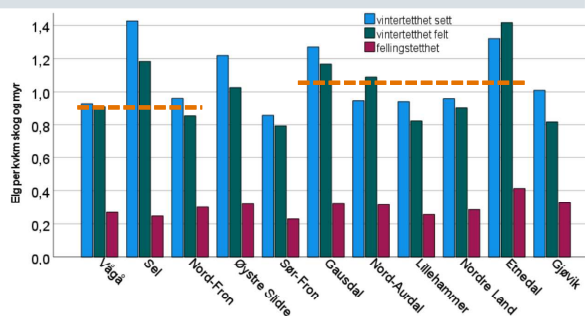
Bæreevnen i studieområdet (-----)

- Basert på beitetilbudet av kvist
- Varierende i tid og rom

Sesongtrekket påvirker vintertettheten

- Betydelig økning i nord (3 elg per km²?) på grunn av innvandring
- Motsatt effekt i sør, men muligens mindre (inn- og utvandring)

www.nina.no

NIBIO NINA

12

Elgen i Oppland: Bestandstetthet og bæreevne

Vintertettheten i Murudalen er sannsynligvis godt over bæreevnen

- Overlever elgen på kroppsreserver?

Bæreevnen betydelig lavere i snørike år

- Ikke all kvistbiomasse tilgjengelig vinterstid

Vinterbestanden i sør er sannsynligvis mer i balanse med bæreevnen

Tetthet og bæreevne er grove anslag

- Overestimerer vi bestandstettheten?
- Underestimerer vi beitetilbudet?

www.nina.no

13

Takk for oppmerksomheten

14